

Sigorta Aracılarının Aralarında Gerçekleştirdikleri İşlemlerde KDV’li Fatura Düzenlenmesi

Vergi Bülteni

Tarih : 12.11.2013

İçerik : KDV, BSMV, VUK

Mali İdare’nin sigorta aracıları arasında verilen işler nedeni ile elde edilen komisyonların KDV ve BSMV karşısındaki durumu ve fatura düzeni hakkındaki görüşü

Bilindiği üzere, sigorta aracıları¹ kendi aralarında iş paylaşımında bulunabilmektedirler. Bu hususta sigortacılık mevzuatı bakımından bir engel bulunmamaktadır. Hazine Müsteşarlığı da konuya ilişkin vermiş olduğu görüşlerde, acenteler arasında yasal mevzuat kapsamında iş paylaşımı yapılmasının mümkün olduğunu, acentelik sözleşmesinde belirtilen yetki ve sınırlar dahilinde olmak üzere bir aracının bir başka aracı ile ortak iş yapmasına veya bu aracından iş almasına engel bulunmadığını belirtmiştir.

Örneğin, hayat dışı dallarda faaliyet gösteren A Sigorta şirketinin acentesi (“Acente X”), hayat branşında faaliyet gösteren B Sigorta şirketinin acentesinin (“Acente Y”) hayat dışı sigorta (yangın sigortası) talebinde bulunan müşterisine yangın sigortası poliçesi satabilmektedir. Bu durumda, Acente Y kendi portföyünde yer alan müşterisini Acente X’e yönlendirmiştir.

¹ Vergi uygulamalarında bir gerçek veya tüzel kişinin sigorta aracı olup olmadığının değerlendirilmesinde 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu’nun 2’inci maddesinde yer alan tanımlar esas alınmaktadır.

Anılan maddede yapılan tanıma göre sigorta aracıları;

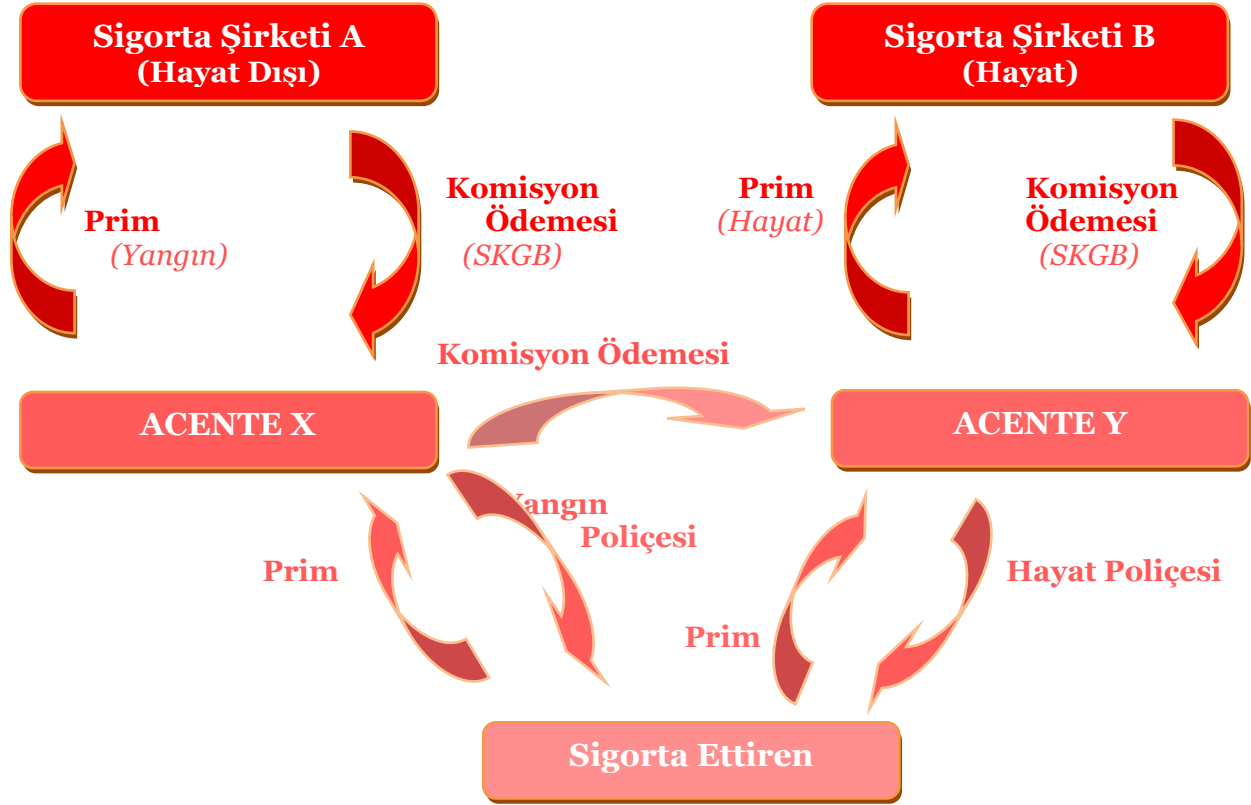
1. Sigorta acenteleri
2. Brokerler

olarak belirtilmiş ve aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır;

Sigorta acentesi: Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişiyi,

Broker: Sigorta veya reasürans sözleşmesi yaptırmak isteyenleri temsil ederek, bu sözleşmelerin yaptırılacağı şirketlerin seçiminde tamamen tarafsız ve bağımsız davranarak ve teminat almak isteyen kişilerin hak ve menfaatlerini gözeterek sözleşmelerin akdinden önceki hazırlık çalışmalarını yürütmeyi ve gerektiğinde sözleşmelerin uygulanmasında veya tazminatın tahsilinde yardımcı olmayı meslek edinen kişiyi, ifade etmektedir.

Acente Y, yönlendirmiş olduğu müşteri portföyü için Acente X'den komisyon talebinde bulunabilmektedir. Bu uygulamada, yangın poliçesi hayat dışı branşda faaliyet gösteren sigorta şirketinin acentesi (Acente X) tarafından düzenlenir.

Mali İdare, Hazine Müsteşarlığı'nın da duyurularında sıkça bahsi geçen, sigorta aracaları arasındaki iş paylaşımı hususuna ilişkin vergisel uygulamalar bakımından yaşanan tereddütlere açıklık getirmek istemiştir.

Bu bağlamda, T.C. Gelir İdaresi Başkanlığı İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı, 24 Temmuz 2013 tarihinde sigorta aracaları arasındaki işlemlerin nasıl belgelendirileceği ve bu işlemlerin Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi'ne ("BSMV") tabi olup olmayacağı hakkında 39044742-BSMV-1081 sayılı yazılı bir görüş vermiştir.

Mali İdare vermiş olduğu görüşte, sigorta aracalarının kendi aralarında gerçekleştirdikleri komisyon aktarımlarının KDV'ye tabi olacağını ve bu işlemler için KDV'li fatura düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Mali İdare'nin bu açıklamasının teknik dayanağı şunlardır:

BSMV açısından

- 01.08.2008 tarihinden önce sigorta işlemlerinde BSMV'nin mükellefi, sigorta şirketleri ile bu şirketler tarafından sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi verilen sigorta acenteleri idi.
- 01.08.2008 tarihinde itibaren yürürlüğe girmek üzere 5766 Sayılı Kanun'un 25. maddesi ile 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 30. maddesinde yapılan değişiklikle sigorta aracıları tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefinin sigorta şirketleri olacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla, bu tarihten itibaren sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acenteleri ile sigorta acenteliği yapan banka şubeleri tarafından yapılan sigorta işlemleri de dahil olmak üzere **bütün sigorta işlemlerinde** BSMV mükellefi sigorta şirketleridir.

Katma Değer Vergisi açısından

- Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu'nun 17/4(e) maddesine göre; BSMV kapsamına giren işlemler ve sigorta aracılarının sigorta şirketlerine yaptığı sigorta muamelelerine ilişkin işlemler KDV den istisna tutulmuştur. Bu bağlamda, sigorta aracılık faaliyetleri yürütenler tarafından sigorta şirketleri adına yapılan poliçe satışları nedeniyle tahsil edilen primler ve bu hizmetler karşılığında sigorta şirketlerinden alınan komisyonlar KDV'den istisnadır.
- KDV'nin ilgili istisna maddesi hükümleri göz önüne alındığında, sigorta aracısının yaptığı işlemin KDV'den istisna olabilmesi için bu işlemin "aracının **sigorta şirketine yaptığı** sigorta muamelelerine" ilişkin bir işlem olması gerektiği anlaşılmaktadır. Sigorta şirketleri tarafından aracılara ödenen komisyonların bir kısmının komisyonu tahsil eden aracı tarafından bir başka sigorta aracısına aktarılması sigorta aracısının sigorta şirketine yaptığı bir sigorta muamelesi olarak değerlendirilmesi mümkün gözükmemektedir. Bu bağlamda, aracılar arasındaki komisyon ödemelerinin KDV'den istisna olduğunu söyleyemeyiz. Diğer bir deyişle, bir aracıdan bir başka aracıya aktarılan komisyonlar KDV'ye tabidir.

Vergi Usul Kanunu açısından

- 243 ve 246 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu ("VUK") Genel Tebliğlerine göre, sigorta aracılarınınca sigorta şirketlerine sağlanan hizmetler nedeniyle sigorta şirketlerinin aracılara ödediği komisyonlar için sigorta şirketleri tarafından Sigorta Komisyon Gider Belgesinin ("SKGB") düzenlenmesi zorunludur. Sigorta aracıları aldıkları bu komisyonlar için fatura düzenlemezler ve sigorta komisyon gider belgesine istinaden tutarı hasılat kaydederek.
- Bahsi geçen VUK Tebliğlerinde, SKGB' sinin sigorta aracıları tarafından **sigorta şirketlerine sağlanan hizmetler için** düzenleneceği belirtilmiş olduğu göz önüne alındığında, aracılar arasındaki iş paylaşımı neticesinde bir aracı tarafından diğer aracıya ödenen komisyonlar için SKGB' si düzenlenmesi mümkün bulunmamaktadır.
- VUK' un 229. maddesinde; yapılan belli bir iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek için işi yapan tarafından fatura düzenleneceği belirtilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen VUK Tebliğleri de göz önüne alındığında, araçlar arasındaki iş paylaşımlarında, bir aracının diğer bir aracıya sağladığı hizmet sigorta şirketine verilen bir hizmet olmadığından, araçlar arasındaki iş paylaşımı dolayısıyla verilen hizmetler için fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

- **Sonuç;**

- **Bir sigorta acentesinin başka bir sigorta acentesinden aldığı işler karşılığında ödenen komisyonlar için komisyonu tahsil eden acente tarafından KDV’li fatura düzenlenecektir.**
- **Brokerin sigorta acentesinden veya sigorta acentesinin brokerden aldığı işler karşılığında ödenen komisyonlar için KDV’li fatura düzenlenecektir.**
- **Brokerin başka bir brokere yaptığı iş karşılığında ödenen komisyonlar için KDV’li fatura düzenlenecektir.**

Yukarıda vermiş olduğumuz örnekten yola çıkarsak, sigorta araçları BSMV mükellefi olmadıklarından-Mali İdare’nin görüşünde de belirttiği üzere, BSMV mükellefinin sigorta şirketleri olması sebebiyle-, ACENTE X ile ACENTE Y arasındaki işlemler BSMV’nin konusuna girmemektedir. Ayrıca, bu işlemler sigorta şirketine verilen sigortacılık hizmetleri olmadığından sigorta komisyon gider belgesi de düzenlenmemektedir.

Peki, sigorta araçları kendi aralarındaki hizmetlerde belgelendirmeyi nasıl yapacaklar? Yukarıda özetlemiş olduğumuz Mali İdare’nin vermiş olduğu görüşe göre, ACENTE Y’nin ACENTE X’ e vermiş olduğu hizmetler (müşteri bulma gibi) sigorta şirketine verilen sigorta muamele hizmeti olmadığından KDV istisnası kapsamına girmeyecek ve bu hizmetler için ACENTE Y tarafından ACENTE X adına KDV’li fatura düzenlenmesi gerekecektir.

Saygılarımızla,

Umurcan Gago

Ortak